

Kautz Gyula

(Győr, 1829. november 5. – Budapest, 1909. március 27.) közgazdász, rektor, a Magyar Tudományos Akadémia tagja (levelező 1860. október 9., rendes 1865. december 10., igazgató 1887. május 13.), a II. Oszt. elnökhelyettese (1903. október 26-1904. május 13.), másodelnöke (1904. május 13-1907. május 3.). Magyarországon a nemzetgazdaságtan egyik legelső és legkiválóbb művelője. A történeti etikai (relativisztikus) iskola híve, de munkásságára az angol klasszikus közgazdaságtan is hatott. Vezető szerepet játszott a pénzügyi rendszernek aranyvalutára való helyezésében.

A Széchenyi István Egyetem gazdaságtudományi kara és a Kautz Gyula Közgazdász Szakkollégium is az ő nevét viseli.

Életpályája:

1851-ben november 16-tól a Pozsonyi Királyi Jogakadémián lett segédtanár 1853. március 3-ig, majd a Nagyváradi Királyi Jogakadémián az osztrák pénzügytan és 1854-től a nemzetgazdaságtannak rendkívüli, 1856-ban pedig rendes tanáraként dolgozott. Tantárgya a osztrák pénzügyi jog, majd a politikai ökonómia volt. 1858-ban a budai műegyetemen kinevezték a közjog és a közigazgatás rendes tanárának. 1863-tól a Pesti Tudományegyetemen tanított. Élete ezen időszakában írta a *Theorie und Geschichte der National-Oekonomie* című nagy hatású művét, mely tárgyi gazdagsága, ismereteinek rendszerezettsége és elméleti színvonala miatt a maga idejében egyedülálló szellemi teljesítménynek számított. E művét a külföldi szakirodalom is elsőrangú forrásmunkának tekintette.

Megírta az Osztrák–Magyar Monarchia statisztikájáról szóló tankönyvet, Adam Smith és a modern nemzetgazdasági nézeteiről szóló értekezést, és a szintén nemzetközi visszhangot kiváltó *Az állameszme világtörténeti fejlődésében* című művet.

1862-ben a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) levelező tagja lett, 1865-ben rendes tagjává választották. A Pesti Tudományegyetemen az 1872-1873-as tanévben a Jog és Államtudományi Kar dékánja, 1873-74-ben az intézmény rektora volt. 1902-től 6 éven át ő volt a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke. 1904-1907 között az MTA alelnöki tisztségét töltötte be. Tagja volt a párizsi *Société d' Economie Politique*-nak és a londoni *Statisztikai Intézetnek*.

Tudományos munkássága:

1883-ban nevezték ki az akkori jegybank, az Osztrák–Magyar Bank magyar alkormányzójává (*Vizegouverneur*). 1892. március 6-án, Alois Moser főkormányzó lemondását követően a magyar és osztrák kormány

együttes felterjesztésére, a király kinevezte az Osztrák–Magyar Bank főkormányzójává (*Gouverneur*). Kautz megüresedett alkormányzói helyére Wekerle Sándor pénzügyminiszter Madarassy Pált nevezte ki.

A bank főkormányzójaként Kautz a Monarchia pénz- és valutarendszerének modern értelemben való átalakítására irányuló törekvések támogatását tekintette egyik fő feladatának. E területen elért eredményeinek elismeréseként 1893 elején titkos tanácsosi címet kapott. 1900-ig viselte a főkormányzói tisztséget. Az ő munkásságához kötődik a magyar szöveg és címer alkalmazása a bankjegyeken.

Főbb művei:

- *Politika vagy országásattan, tekintettel a két művelt világrész államintézményeire és törvényhozására. Rendszeres tan- és kézikönyvül.* Pest, 1862.
- *Nemzetgazdaságunk és a vámpolitika, folytonos tekintettel törvényhozási feladatainkra és társadalmi teendőinkre az anyagi érdekek terén.* Pest, 1866 (Ismert. Budapesti Szemle IV. A pesti első hazai takarékpénztár által kitűzött Fáy-díjat nyerte el.)
- *Az államadósság-ügy elmélete.* Székfoglaló. Pest, 1867
- *A nemzetgazdaságtan és irodalmának történeti fejlődése;* ford. Bródy András et al.; Aula, Budapest, 2004 (*Magyar közgazdasági klasszikusok*)
- *A nemzetgazdasági eszmék fejlődési története és befolyása a közviszonyokra Magyarországon.* Pest, 1868 (Ezen munkát is a Fáy-jutalomban részesítette a Magyar Tudományos Akadémia. Ism. Századunk 224-230., 235. sz.)